

SAŽETAK PRESUDE

KARAMAN PROTIV NJEMAČKE PRESUDA OD DANA 27. VELJAČE 2014. GODINE ZAHTJEV BROJ 17103/10

Utjecaj osuđujuće presude za supočinitelje u odnosu na podnositelja protiv kojeg se vodio odvojeni postupak nije bio od utjecaja na njegovu presumpciju nevinosti

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva bio je osnivač i direktor turske televizijske postaje čiji programi su se emitirali na području Njemačke i Turske. Tijekom 2006. godine, njemačko tužiteljstvo pokrenulo je istragu protiv podnositelja i drugih osoba zbog sumnje da su sredstva donirana za reklamne svrhe iskoristili za vlastite potrebe te na takav način počinili kazneno djelo prijevare. Tijekom 2008. godine, došlo je do razdvajanja prethodnog kaznenog postupka koji se vodio protiv počinitelja od postupaka protiv ostalih okrivljenika. Iste godine je i u Turskoj pokrenut kazneni postupak protiv podnositelja zbog sumnje na počinjenje kaznenog djela prijevare. Njemački sud je tijekom 2008. godine, osudio dvojicu podnositeljevih supočinitelja za počinjenje kaznenog djela teške prijevare, a trećeg za pomaganje u počinjenju istog. Iako u tom trenutku protiv podnositelja još uvijek nije bila podignuta optužnica, u navedenoj presudi je detaljno opisano kako je glavnu ulogu u organizaciji i izvršenju navedenog kaznenog djela imao upravo podnositelj. U službenom otpravku presude navedeno je puno ime i prezime podnositelja, iako su u elektronskom obliku presude korišteni isključivo inicijali istog. Isto tako, u presudi se ističe kako je podnositelj odigrao ključnu ulogu u tom kriminalnom pothvatu. U uvodnim napomenama presude u elektroničkom obliku stoji kako ono što je utvrđeno predmetnom presudom nema pravni učinak prema drugim osobama protiv kojih je odvojeni postupak još u tijeku te kako se prema istima treba primijeniti pretpostavka nevinosti. Podnositelj je i u medijima prikazan kao osoba koja je odigrala ključnu ulogu u predmetnim događajima. Tijekom 2009. godine, podnositelj je njemačkom Saveznom ustavnom sudu podnio tužbu navodeći kako je došlo do povrede pretpostavke nevinosti budući da se u gore spomenutoj presudi pretpostavlja njegova odgovornost i sudjelovanje u počinjenju kaznenog djela prijevare. Ustavni sud je 2013. godine tužbu proglasio nedopuštenom. U tom razdoblju, protiv podnositelja je započelo suđenje pred nadležnim sudovima u Njemačkoj i Turskoj.

OCJENA SUDA

Vlada je tvrdila kako se podnositelj ne može smatrati žrtvom povrede pretpostavke nevinosti, budući da se presuda kojom je utvrđena krivnja za počinjenje predmetnog kaznenog djela odnosila isključivo na supočinitelje. Nadalje, pretpostavka nevinosti nije podnositelju pružala zaštitu od običnog činjeničnog i indirektnog učinka koji je proizvela predmetna presuda.

Naime, u navedenoj presudi nije došlo do utvrđivanja krivnje podnositelja niti do izlaganja nepovoljnim okolnostima zbog kojih bi protiv njega mogla biti donesena osuđujuća presuda.

Međutim, Sud je mišljenja kako se pretpostavka nevinosti može odnositi i na slučaj kada je presuda donesena protiv supočinitelja u odvojenom postupku ako se u istoj preuranjeno ukazuje na krivnju osobe protiv koje je postupak još u tijeku. U podnositeljevom slučaju, u trenutku kada su njemački sudovi donijeli presudu protiv supočinitelja, protiv podnositelja je već bio pokrenut prethodni kazneni postupak. Naime, njemačko tužiteljstvo je tada već podnijelo kaznenu prijavu protiv podnositelja iako još nije došlo do podizanja optužnice. Iz navedenog proizlazi kako je predmetna presuda (iako nije bila obvezujuća za podnositelja) mogla imati štetni učinak na kazneni postupak koji je protiv podnositelja još uvijek bio u tijeku. U ovakvim okolnostima bitno je naglasiti da u slučaju vođenja odvojenih postupaka protiv supočinitelja, isti nemaju mogućnost osporavati navode u onom odvojenom postupku u kojemu sami nisu stranka.

U tom smislu, kazneni sudovi su trebali što preciznije ustanoviti činjenice relevantne za utvrđivanje krivnje optuženih, te nisu smjeli prezentirati odlučujuće činjenice kao obične navode ili sumnje. Navedeno se također odnosi i na sudjelovanje trećih osoba. Međutim, prilikom navođenja odlučujućih činjenica sud je u presudi trebao navesti isključivo one kojima se utvrđuje krivnja osoba koje u predmetnom postupku sudjeluju kao okrivljenici.

U predmetnom slučaju, osporene izjave sadržane u presudi njemačkih sudova, trebalo je tumačiti u kontekstu njemačkog prava prema kojemu se ne može zaključiti da postoji krivnja osobe za počinjenje kaznenog djela ako je ista utvrđena u kaznenom postupku u kojemu takva osoba nije sudjelovala kao okrivljenik. U odnosu na zaključke domaćih sudova, Sud je ustanovio da su prilikom utvrđivanja stupnja odgovornosti supočinitelja, domaći sudovi trebali ispitati kakvu ulogu i kakve namjere su imale sve osobe koje su sudjelovale u predmetnim događajima u Turskoj, uključujući podnositelja. Nadalje, stil pisanja i isticanje kako je protiv podnositelja u tijeku odvojeni kazneni postupak, jasno ukazuje kako se u navedenoj presudi ne pretpostavlja krivnja istog. Štoviše, u uvodnim napomenama predmetne presude te u odluci Saveznog ustavnog suda stoji kako bi pripisivanje krivnje podnositelju temeljem ishoda postupka u kojem on nije sudjelovao kao okrivljenik, bilo suprotno pretpostavci nevinosti. Sud je stoga zaključio kako domaći sudovi u predmetnoj presudi nisu pretpostavili krivnju podnositelja te slijedom navedenog nije došlo do povrede pretpostavke nevinosti.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.